

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
ครั้งที่ ๗๓/๒๕๕๙
วันอังคารที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำข้อเสนอประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการได้มาซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สรุปได้ดังนี้

สืบเนื่องจากที่ประชุมได้พิจารณาข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ในประเด็นที่มาและวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยจากการประชุมที่ผ่านมาในการพิจารณาข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในประเด็นดังกล่าว ได้มีข้อเสนอให้ผู้ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาจากการเลือกโดยตรงของประชาชน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ ๕ ปี โดยไม่จำกัดวาระ และให้ประชาชนทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินการทำงานที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากข้อเสนอดังกล่าวนี้นี้ กรรมการได้มีความเห็นเป็นสองแนวทาง ดังนี้

๑. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรมาจากการเลือกตั้ง และมีระบบการประเมินการทำงานที่มีรูปแบบที่เหมาะสม โดยกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประเมินการทำงาน และหากผ่านการประเมินให้สามารถดำรงตำแหน่งต่อไป

๒. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรมาจากการแต่งตั้งหรือสรรหาโดยกระทรวงมหาดไทย และมีวาระการดำรงตำแหน่งเช่นเดียวกับข้าราชการ เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเสมือนข้าราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งไม่ควรมีที่มาจากการเลือกตั้ง เนื่องจากอาจทำให้เกิดความแตกแยกและความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ได้

ผลการประชุม

ที่ประชุมคณะกรรมการ ได้มีการพิจารณาแนวทางการจัดทำข้อเสนอประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการได้มาซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพิ่มเติม โดยกรรมการมีความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอกับประเด็นดังกล่าว ดังนี้

๑. การกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้ง เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย และถือเป็นระบบที่มีความเหมาะสมที่สุด โดยให้ประชาชนทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหากผ่านการประเมินของประชาชน ประชาชนสามารถที่จะเลือกบุคคลนั้นเข้ามาทำหน้าที่ได้ อีกทั้ง การกำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีวาระเมื่อครบอายุ ๖๐ ปี จะส่งผลให้มีการซื้อเสียงเป็นอย่างมาก ด้วยจำนวนเงินที่สูง และถือเป็นรากฐานที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการเลือกตั้ง

๒. การเสนอให้มีการเลือกตั้งและกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมตัวกันเพื่อคัดค้านข้อเสนอดังกล่าว ดังนั้น ควรมีการรับฟังความเห็นของประชาชนเพื่อจะได้ทราบความเห็นของประชาชนว่า เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าวหรือไม่ โดยอาจมีการรับฟังความเห็นของประชาชนผ่านทางประชานิยม เพื่อนำไปสู่ทิศทางการเสนอแนวทางการปฏิรูปในเรื่องดังกล่าวต่อไป

๓. ควรมีการรวมอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และให้ประชาชนเป็นผู้ทำหน้าที่เลือกผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานของระบอบประชาธิปไตย โดยในพื้นที่เดียวกันไม่ควรมีทั้งการเลือกตั้งและการแต่งตั้งที่ทับซ้อนกัน แต่ควรใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาดัดสันใจเลือกทางใดทางหนึ่งที่เหมาะสม

๔. ควรกำหนดให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยผู้ใหญ่บ้านทุกคน มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันได้ โดยให้ประชาชนเลือกผู้ใหญ่บ้านหนึ่งคนในตำบลนั้นเป็นกำนัน ส่วนการเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องมีการจัดการเลือกในทุกหมู่บ้าน ทั้งนี้ เมื่อกำหนดให้กำนันมาจากการเลือกตั้งแล้ว ไม่ควรกำหนดคุณสมบัติเพื่อจำกัดอายุของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากที่ผ่านมามีกำนันอายุ ๘๐ ปี ซึ่งได้รับการเลือกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่และยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

๕. ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) ได้บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่น โดยกำหนดให้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นใดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนท้องถิ่นนั้น โดยไม่มีระบุดึงการดำเนินการเลือกตั้ง และวิธีการแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนว่าต้องดำเนินการอย่างไร รวมถึงยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่บัญญัติ

๖. การพิจารณาพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เกี่ยวกับแนวทางการเข้าสู่ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรพิจารณาให้เกิดความชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งต่อไป

ความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมคณะกรรมการธิการเห็นควรให้มีการพิจารณาทบทวนเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างข้อเสนอประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการได้มาซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการนำความเห็นและข้อเสนอที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ไปปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

นางสาวศกิมินาภรณ์ สุวรรณรงค์
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 ผู้สรุปผลการประชุม

นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการธิการ
 การพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน
 และการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....ผู้ตรวจสรุปผลการประชุม